

## МЕТОДИКА ГРУПОВОЇ РОБОТИ

**Викладач:** кандидат педагогічних наук, доцент, Юліана Рафаїлівна Мацкевіч

**Кафедра:** соціальної педагогіки та спеціальної освіти, 8-й корпус ЗНУ, ауд. 219

**E-mail:** yuliana30-12@ukr.net

**Телефон:** 228-76-45

**Інші засоби зв'язку:** Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

<b>Освітня програма, рівень вищої освіти</b>		Початкова освіта, магістр					
<b>Статус дисципліни</b>		Вибіркова					
<b>Кредити ECTS</b>	3	<b>Навч. рік</b>	2021-2022, 3 семестр	<b>Рік навчання -</b>	<b>2</b>	<b>Тижні</b>	14
<b>Кількість годин</b>	90	<b>Кількість змістових модулів<sup>1</sup></b>		<b>4</b>	<b>Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 68</b>		
<b>Вид контролю</b>	Залік						
<b>Посилання на курс в Moodle</b>		<a href="https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1280">https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1280</a>					
<b>Консультації:</b>		<ul style="list-style-type: none"><li>• за розкладом консультацій викладачів кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти</li><li>• у дні проведення лекцій і практичних занять</li><li>• за попередньою домовленістю</li></ul>					

### ОПИС КУРСУ

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Методика групової роботи» є ознайомлення студентів зі специфікою групової роботи у соціально-педагогічній практиці.

Курс «Методика групової роботи» є складовою частиною підготовки фахівців, здатних працювати з різними віковими і професійними групами (дітьми різного віку, їх батьками, педагогічними працівниками). Він надає можливість засвоїти сутність групової роботи, коло необхідних знань та умінь для успішної професійної діяльності за даною формою роботи.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти застосування в професійній діяльності соціального педагога групових форм роботи в процесі соціальної профілактики проблем та негативних соціальних явищ в дитячому середовищі, згуртування дитячого колективу, педагогічної просвіти батьків, підвищення кваліфікації/навчання педагогічних працівників закладу освіти, соціальної реабілітації та соціальної підтримки різних груп користувачів соціальних послуг.

Навчання за програмою курсу орієнтоване на розширення меж професійної компетентності студентів як майбутніх фахівців у різних сферах соціально-педагогічної практики. В основу структури і змісту програми курсу покладена концепція всебічного розвитку майбутнього фахівця у цілісному освітньому просторі.

### ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

- аналізувати та оцінювати потреби можливих клієнтів у групових формах роботи;
- вибирати доцільні форми, методи та засоби групової роботи;

<sup>1</sup> 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)



- формулювати мету та завдання роботи групи;
- складати програму, розробляти план та проводити заняття групи з елементами тренінгу;
- використовувати закономірності розвитку групи для досягнення найкращих результатів;
- розпізнавати проблемні ситуації, які впливають на розвиток групи та впливати на їх перебіг.

## ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1280>

## КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

### Поточні контрольні заходи (макс 60 балів):

- термінологічний диктант (на початку заняття) або експрес-тестування (наприкінці заняття) (макс 1 бал);
- підготовка до занять, виконання завдань самостійної роботи (макс 3 бали);
- доповіді на практичних заняттях, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях (макс 3 бали) – за одне заняття.
- підготовка та проведення тренінгового заняття у групі з його подальшим самоаналізом (макс 9 балів) – за одне заняття.
- письмова контрольна робота у вигляді тесту (макс 10 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного розділу курсу.

За результатами поточного контролю студент отримує допуск до підсумкового контролю. Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

### Підсумкові контрольні заходи (макс 40 балів):

- Теоретична складова. Підсумкове письмове тестування за результатами вивчення курсу у повному обсязі (Розділи 1 і 2) для перевірки якості засвоєння теоретичного матеріалу курсу.
- Практична складова. Підготовка та захист завдань творчого характеру. Завдання передбачає діагностування себе як майбутнього тренера на можливість проведення тренінгів та роботи з групою з подальшим складанням на основі отриманих даних своєї характеристики та програми професійного розвитку. Методичні рекомендації та вимоги до виконання індивідуальних завдань творчого характеру розміщені на платформі Moodle.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
<b>Поточний контроль (макс 60%)</b>			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Термінологічний диктант або короткий тест	Теми 1-5	5
	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань	Теми 1-6	18
	Письмова контрольна робота	Тиждень 7	10

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ  
Силабус навчальної дисципліни**



Змістовий модуль (розділ 2)	2	Термінологічний диктант або короткий тест	Теми 7-8	2
		Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях	Теми 8-9	6
		Групова робота на практичному занятті. Проведення тренінгових занять.	Заняття 10-14	9
		Письмова контрольна робота	Тиждень 14	10
<b>Підсумковий контроль (max 40%)</b>				
Залік				<b>20</b>
Захист індивідуального творчого завдання				<b>20</b>
<b>Разом</b>				<b>100%</b>

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

**РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ**

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Підготовка та організація групової роботи			
Тиждень 1 Лекція 1	Основи групової роботи	Завдання для самостійного опрацювання теми. Опрацювання науково-методичної літератури з питань основних форм організації роботи в групі. Скласти зведену таблицю основних тренінгових груп. Скласти базу даних щодо прийомів, технік роботи стосовно основних форм групової роботи: індивідуальна робота; парна робота; мала група 3-4 особи; середня група 7-8 осіб; загальна робота в два кола;	3

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**  
**Силабус навчальної дисципліни**



		„акваріум”; велике тренігове коло; масова вільна діяльність.	
Тиждень 2 Лекція 2	Професійний портрет ведучого групи	Термінологічний диктант. <i>Завдання для самостійного опрацювання теми.</i> Скласти професійний портрет ведучого групи: особистісні якості; професійно-важливі якості; знання та вміння; етичні принципи роботи.	4
Тиждень 3 Лекція 3	Основи групового процесу (розвиток групи)	Термінологічний диктант. <i>Завдання для самостійного опрацювання теми.</i> Опрацювання науково-методичної літератури з питань методів, технік та прийомів групової роботи. Скласти зведену таблицю характеристик основних фаз розвитку групи. Скласти базу даних щодо методик групової роботи на різних стадіях розвитку групи: <ul style="list-style-type: none"> <li>- техніки та прийоми роботи ведучого групи на стадії формування групи (знайомства, початкової стадії);</li> <li>- техніки та прийоми роботи ведучого групи на стадії конфлікту (перехідній стадії);</li> <li>- техніки та прийоми роботи ведучого групи на стадії довіри й співробітництва (робочій стадії);</li> <li>- техніки та прийоми роботи ведучого групи на стадії диференціації;</li> <li>- техніки та прийоми роботи ведучого групи на заверальній стадії роботи групи.</li> </ul>	4
Тиждень 4 Лекція 4	Організація групової роботи. Попередня підготовка	Термінологічний диктант. <i>Завдання для самостійного опрацювання теми.</i> Опрацювання науково-методичної літератури щодо організації групової роботи: особливості роботи ведучого групи на стадії попередньої підготовки.	4
Тиждень 5 Лекція 5	Організація групової роботи. Проведення та завершення занять	Термінологічний диктант. <i>Завдання для самостійного опрацювання теми.</i> Опрацювання науково-методичної літератури щодо організації групової роботи: <ul style="list-style-type: none"> <li>- особливості роботи ведучого групи на основній (робочій) стадії;</li> </ul>	4



		- особливості роботи ведучого групи на стадії завершення роботи.	
Тиждень 6 Лекція 6	Методи групової роботи.		
Тиждень 7 Лекція 6	Методи групової роботи.	<i>Завдання для самостійного опрацювання теми.</i> Опрацювання науково-методичної літератури з питань основних методів групової роботи. Створення бази даних («тренерський портфель») щодо використання різних методів групової роботи: лекція, рольова гра, метод кейсів, аналіз конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, мозковий штурм, дискусія тощо.	3
<b>Змістовий модуль 2. Методика організації групової роботи та проведення занять</b>			
Тиждень 8 Практичне 7	Ведення групи та навички, необхідні ведучому	Експресс-тестування. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання науково-методичної літератури з питань основних прийомів та технік ведення групи. Створення бази даних («тренерський портфель») щодо використання різних прийомів ведення групи. Презентація своїх доробок у групі під час заняття.	4
Тиждень 9 Практичне 8	Прийоми терапевтичної взаємодії	Експресс-тестування. Підготовка до практичного заняття. Опрацювання науково-методичної літератури з питань основних прийомів та технік взаємодії із групою. Створення бази даних («тренерський портфель») щодо використання різних прийомів взаємодії із групою. Презентація своїх доробок у групі під час заняття.	4
Тиждень 10-4 Практичні заняття	Практика ведення групової роботи.	Підготовка до практичного заняття. Розробка плану проведення групового заняття, методики роботи ведучого (категорія учасників обирається спільно з викладачем). Проведення заняття в групі за складеним планом з подальшим його самоаналізом. Аналіз заняття. Проведеного іншими студентами групи.	9



## ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Анн Л. Психологический тренинг с подростками. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 271с.
2. Бакли Р., Кейпл Дж.. Теория и практика тренинга. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 352 с.
3. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Учебн. пособие. Москва: Издательство «Ось-89», 1999. 176 с.
4. Евтихов О. В. Практика психологического тренинга. Санкт-Петербург: Изд-во «Речь», 2005. 256 с. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/SPP/0000989.pdf>. – ISBN 5-9267-0248-2.
5. Игры: обучение, тренинг, досуг: в 4-х кн. / под ред. В.В.Петрусинского. Москва: Новая школа, 1994. 368с.
6. Ли Д. Практика группового тренинга. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 224 с.
7. Макарычева Г. И. Тренинг для подростков: профилактика асоциального поведения. Санкт-Петербург : Речь, 2007. 194 с. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi/0001822.djvu>. – ISBN 5-9268-0435-3.
8. Марасанов Г.И. Социально-психологический тренинг. Москва: Когито-Центр, 2007. 93 с.
9. Мілютіна К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: Навч. Посібник. Київ: МАУП, 2004. 192 с.
10. Петровская Л.А. Теоретические и методические проблемы социально-психологического тренинга. – Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1982. 168 с.
11. Прутченков А.С. Социально-психологический тренинг в школе. Москва: ЭКСМО-Пресс, 2001. 640с.
12. Рай Л. Развитие навыков тренинга. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 208 с.
13. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками / пер. с англ. Москва: Генезис, 1999. 272 с.
14. Соснин В.А., Лунев П.А. Учимся общению: взаимопонимание, взаимодействие, переговоры, тренинг. Москва, 1993.
15. Торн К., Маккей Д. Тренинг. Настольная книга тренера. Санкт-Петербург : Питер, 2001. 208 с. (Серия «Эффективный тренинг»). URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi57/0041709.pdf>. – ISBN 5-318-00119-X.
16. Чуричков А., Снегирёв В. Копилка для тренера: Сборник разминок, необходимых в любом тренинге. Санкт-Петербург : Речь, 2006. 208 с. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi57/0041705.pdf>. – ISBN 5-9268-0469-8.
17. 18 программ тренингов: руководство для профессионалов / под ред. В.А. Чикер. 200 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi/0003367.pdf>.





## РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ<sup>2</sup>

### Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Обов'язковим є відвідування усіх лекційних та практичних занять. Пропуски можливі лише з поважної причини. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Накопичення відпрацювань неприпустиме! Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання завдань самостійної роботи згідно з Методичними рекомендаціями до самостійної роботи з дисципліни та консультації викладача.

Студент повинен якісно і своєчасно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі, в обговоренні питань під час лекційних та практичних занять, у всіх видах контролю (поточний, за розділами, підсумковий). Різні форми роботи на практичних заняттях (індивідуальна, в парах, в мікро-групах, групах) над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, розвинути навички роботи в команді. Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково (оцінюється окремо).

### Політика академічної доброчесності

Кожен студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

### Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, заліків, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

### Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Для ідентифікації студента ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем!

<sup>2</sup> Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

## ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

**ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р.** ([http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj\\_viddil/1635.ukr.html](http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html))

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.** Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.** Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

**ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ.** Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

**НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА.** Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

**ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ.** Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

**ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА.** Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

**ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ.** Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

**РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.** Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

**РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.** Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

**ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):** <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - [moodle.znu@gmail.com](mailto:moodle.znu@gmail.com), Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - [alexvask54@gmail.com](mailto:alexvask54@gmail.com), Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

**Центр інтенсивного вивчення іноземних мов:** <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

**Центр німецької мови, партнер Гете-інституту:** <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

**Школа Конфуція (вивчення китайської мови):** <http://sites.znu.edu.ua/confucius>